

ศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย
Study Community Business Accounting
in Na Kham Subdistrict, Mueang District, Loei Province

นรชัย สอนใส¹

E-mail: ajnorachailru@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน และศึกษาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ประชากรในการศึกษา คือคนในชุมชนตำบลนาแหม ได้ใช้วิธีการจากการสอบถามผู้นำชุมชน ในการจัดทำธุรกิจชุมชน คือ ธุรกิจการทำดอกไม้จันทน์ วิธีการศึกษาได้ศึกษาจากประชากรที่เป็นประชากรในชุมชนตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบทดสอบ และ แบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง สถิติพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระบบบัญชีแบบเดิมของธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่ทางกลุ่มปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ไม่ทำบัญชี เพราะเสียเวลาในการจัดทำ รองลงมา คือ ไม่ทำบัญชี เพราะไม่เข้าใจรูปแบบหรือวิธีการจัดทำบัญชี และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี เพราะขาดความรู้ ความเข้าใจและความสม่ำเสมอในการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำบัญชี ต้องทำให้ทางกลุ่มเห็นประโยชน์จากการทำบัญชี จากผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าร่วมอบรมก่อนอบรมและหลังการอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีคะแนนที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้สูงขึ้น เมื่อพิจารณา การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย ก่อนเข้าร่วมการอบรมการจัดทำบัญชี เกิดความรู้ และความเข้าใจสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.07 คะแนน โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ภายหลังได้รับการอบรมการจัดทำบัญชี มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 15.83 คะแนน โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84

คำสำคัญ: การบัญชีชุมชน ธุรกิจชุมชน เงินทุนหมุนเวียน

Abstract

The purpose of this research is to study problems and obstacles in community business accounting. Study community business accounting and study community business accounting knowledge. Study population are people in the Na Khaem subdistrict community The method was used by asking community leaders to create a community business, namely the sandalwood flower making business The study method was based on the population of Na Khaem Subdistrict community, Mueang District, Loei Province. The research tools were questionnaires, tests, and self-interviews. Descriptive statistics used include percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that: The traditional accounting system of community businesses in Na Khaem Subdistrict, Mueang District, Loei Province, that the group currently practices. Most don't do accounting. This is because it is a waste of time to prepare, followed by not doing accounting because they do not understand the format or methods of accounting and have opinions about problems and obstacles in accounting because of lack of knowledge Understanding and consistency in community business accounting giving knowledge Understanding of accounting To create a good attitude towards accounting. Must make the group see the benefits of accounting. From the results of the training participants before the training and after the training on community business accounting in Na Kham Subdistrict, Mueang District, Loei Province, there was a significantly higher score at the .05 level, indicating that the participants in the training Prepare community business accounts in Na Khaem Subdistrict, Mueang District, Loei Province. Have higher knowledge, understanding and ability to put into practice when considering community business accounting in Na Khaem Subdistrict, Mueang District, Loei Province. Before

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

participating in the accounting training, knowledge and understanding will be able to be put into practice. The average score was 9.07 points with a standard deviation of 0.78 after receiving accounting training. The average score increased to 15.83 points with a standard deviation of 0.84.

Keywords: community accounting, community business, working capital

ความเป็นมาของปัญหา

ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยังคงใช้ต่อไปจนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2565 (จากเดิมแผนฯ 12 พ.ศ. 2560-2564) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การเน้น คน เป็นศูนย์กลาง โดยมีปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการบริหารประเทศ ขณะเดียวกันการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ พัฒนาและบริหารประเทศ โดยมีแนวคิดคนไทยเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา คือ ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย นอกจากนี้ในแผนดังกล่าว ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องสมดุล เหตุผลภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรมเป็นแผนพัฒนาประเทศที่สามารถบอกถึงทิศทางที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในประเทศในอนาคตตามหลักยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

ธุรกิจชุมชน เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน โดยนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ยกตัวอย่างเช่น ในตำบลหนึ่งธุรกิจชุมชน 20 - 30 อย่าง และทำการผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่น ลดการซื้อจากภายนอกได้ประมาณหนึ่งในสี่ ธุรกิจชุมชนที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานและวงจรชีวิตของชุมชนจะทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน ระบบที่พึ่งพาตนเองได้ ชุมชนมีรายรับมากกว่ารายจ่ายผลิตอาหารและปัจจัยพื้นฐานได้เอง ถ้าไม่มีธุรกิจชุมชน ไม่มีเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนก็ได้แต่รอรับความช่วยเหลือจากรัฐหรือจากภายนอก ต้องขึ้นอยู่กับคนอื่นพึ่งตนเองไม่ได้ กลายเป็นระบบอุปถัมภ์ที่ชุมชนต้องพึ่งพาคนอื่นตลอดไป รัฐบาลมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการก่อตั้งกลุ่มชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ให้ชุมชนมีธุรกิจของตนเอง มีผลผลิตที่มาจากกระบวนการผลิตของชุมชน สนับสนุนเงินทุน ให้มีอาชีพ เครื่องจักรอุปกรณ์ หาดตลาด ประชาสัมพันธ์ และฝึกอบรมในด้านเทคนิคต่าง ๆ ตลอดจนการสนับสนุนในด้านอื่น ๆ แต่ที่ผ่านมา ปัญหาของธุรกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ คือ รัฐให้การสนับสนุนไม่ตรงความต้องการของชุมชน เนื่องจากขาดความเข้าใจในพื้นที่และกฎระเบียบของชุมชนที่มีอยู่เดิม การสนับสนุนของภาครัฐ ขาดความต่อเนื่องเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มต่าง ๆ ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากขาดความชัดเจนของนโยบายและทิศทาง ทำให้เกิดแนวโน้มของการใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นหลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มที่จะให้ความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่รู้จักธุรกิจชุมชนเพียงบางกลุ่มในพื้นที่ นอกจากนี้รัฐยังขาดบุคลากรเฉพาะทางที่จะเสริมความรู้ ต่อยอดให้ชุมชน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ขาดการติดตามประเมินผล

ปัญหาของการพัฒนากลุ่มธุรกิจชุมชน มาจาก ขาดการพัฒนาความรู้เฉพาะทางเพื่อต่อยอด ได้แก่ การบัญชี การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้ขาดตลาดประจำและมีต้นทุนการตลาดสูง ขาดการวิเคราะห์ต้นทุนและการตลาดขาดเงินทุนหมุนเวียน ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากภายนอก ทำให้ไม่สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ ซึ่งการขาดการพัฒนาความรู้เฉพาะทางให้แก่บุคลากร หรือขาดการพัฒนาความรู้เฉพาะทางในแนวคิด เช่น ด้านการบัญชี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความรู้ด้านกฎหมาย การทำสัญญา ทำให้กลุ่มไม่สามารถขยายกิจการได้ แม้ว่าจะมีตลาดที่มีศักยภาพ ปัญหารองลงมาคือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การเผยแพร่ข้อมูลสินค้าของกลุ่มจะเป็นปัญหามากสำหรับกลุ่มที่พึ่งพาตลาดภายนอก หรือกลุ่มที่ต้องการขยายตลาดไปสู่ภายนอก ธุรกิจเอกชนมีบทบาทเป็นผู้รับซื้อสินค้าจากธุรกิจชุมชนในลักษณะที่เป็นพ่อค้าคนกลางรับซื้อสินค้าไปจำหน่ายอีกต่อหนึ่ง ช่วยลดต้นทุนการตลาดของธุรกิจชุมชน เพราะพ่อค้าจะรู้ตลาดและมีช่องทางตลาดของตน ในบางกรณี พ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบสินค้าและเทคนิคการผลิต ช่วยลดต้นทุนการหาข้อมูลการตลาดของธุรกิจชุมชน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ มีความเสี่ยงต่ำ ภายใต้กรอบเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและชุมชนเข้มแข็ง โดยการพัฒนาอย่างยั่งยืนประกอบด้วยการพัฒนาทุนมนุษย์ ทุนทางกายภาพ ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ผ่านมาธุรกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีอย่างง่าย แต่ยังไม่เห็นความสำคัญของรายงานไม่มีการจัดทำรายงาน ไม่มีการแยกหน้าที่ของแผนการเงินและแผนบัญชีแยกต่างหากจากกัน สมาชิกของกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจด้านการบัญชี อีกทั้งยังขาด

บุคลากรวิชาชีพบัญชี เมื่อระบบบัญชีได้กำหนดให้มีเอกสารและรายงานเพื่อการตรวจสอบซึ่งกันและกัน จึงทำให้มีเอกสารและรายงานเพิ่มขึ้น (ชัยมงคล เตียกุลคะ, 2562) ทั้งนี้การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน เริ่มจากการวางระบบบัญชี มีการบันทึกบัญชีโดยใช้เอกสารประกอบการลงบัญชีในแต่ละประเภทสมุดบัญชีและทะเบียน สรุปผลและการจัดทำรายงานทางการเงิน ต่อจากนั้นใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีที่ได้ (รายงานทางการเงิน) มาวิเคราะห์และตีความ ทำให้ผู้ประกอบการทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกลุ่ม ช่วยผู้ประกอบการในการวางแผนตัดสินใจและควบคุมการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย (ปรีชญนิษฐ์ ประจักษ์จิตร, 2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้สามารถในการจัดทำบัญชีขั้นต้น พบว่า กลุ่มธุรกิจชุมชนจะให้ความสำคัญในการบันทึกข้อมูลทางการเงิน ในส่วนที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ซึ่งถือว่าใช้เกณฑ์เงินสดในการบันทึกข้อมูลทางการเงินบัญชีไม่ให้ความสนใจต่อการเก็บรวบรวมเอกสารการค้า ที่นำมาใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือได้ในข้อมูลทางการเงินนั้น ๆ ยึดหลักการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในการดำเนินงาน ไม่มีการจ่ายผลตอบแทนจากการลงทุน การลงทุนในกลุ่มเป็นเพียงสัญลักษณ์ของการเข้าร่วมกลุ่ม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มที่ทำให้เกิดรายได้เท่านั้น จึงจะได้รับผลตอบแทน ในลักษณะของแบ่งปันส่วนกำไร ตามเกณฑ์เงินสด มากบ้างน้อยบ้าง ขึ้นอยู่กับปริมาณการขายผลิตภัณฑ์ได้ และจำนวนคนที่มาทำกิจกรรมไม่มีการจดบันทึกสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของทุนอย่างเป็นระบบ จะใช้การจดจำแล้วบอกเล่าต่อไป ไม่มีการสรุป ผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงิน เพราะกลุ่มมุ่งหวังเงินที่จะได้รับจากการทำกิจกรรมให้กลุ่ม ยังไม่มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกิจการแต่อย่างใด จากการวิจัยได้กำหนดแบบฟอร์มทางบัญชี เพื่อให้กลุ่มธุรกิจชุมชนใช้ในการบันทึกข้อมูลทางการเงิน ให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ภายใต้กรอบของบัญชี 5 หมวดบัญชีคือ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย อันจะทำให้เกิดแหล่งข้อมูลทางการเงินของกลุ่มธุรกิจชุมชน ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการบัญชี เพื่อใช้สะท้อนเศรษฐกิจของชุมชนแต่ละชุมชน และเมื่อนำสภาพของเศรษฐกิจชุมชนต่าง ๆ รวมกันแล้ว จะเป็นสภาพเศรษฐกิจของประเทศต่อไป และงานวิจัยของ ธีรวิภา สุตตันทวิบูลย์ (2563) ได้ศึกษา ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า สภาพการดำเนินการงานของธุรกิจชุมชนส่วนมากมีปัญหาเรื่องเงินทุนการบันทึกข้อมูลรายรับ – รายจ่ายไม่ครบ แยกประเภทรายรับ – รายจ่ายไม่ได้ ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงไม่ได้จัดทำรายงานทางการเงิน ไม่ทราบกำไรขาดทุนที่แท้จริง การผลิตสินค้าไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อสินค้า ไม่มีการสำรวจตลาด ไม่ได้วางแผนการตลาด การผลิตสินค้ายังไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มธุรกิจ ชุมชนยังต้องการความช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการภายในกลุ่ม จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการศึกษาค้นคว้าลักษณะเป็นคู่มือในการบันทึกข้อมูลของผู้บันทึกบัญชี ของกลุ่มธุรกิจชุมชนส่วนการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานนั้น ผู้วิจัยเสนอให้ผู้มีความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าไปช่วยเหลือ กลวิธีที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาคุณภาพได้จากการปฏิบัติการจริงในกลุ่มธุรกิจการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม จำลองสถานการณ์ อบรมเชิงปฏิบัติการ ปฏิบัติการหลังสอนแนะภายหลังการพัฒนา 2 เดือน ผลการประเมินจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา พบว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 เป็น ร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด นอกจากนี้กลุ่มธุรกิจชุมชนยังสามารถบันทึกรายรับ – รายจ่าย แยกประเภท รายรับ – รายจ่ายได้ถูกต้อง ทราบต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์สามารถจัดทำ งบกำไรขาดทุนและงบดุลได้ ส่วนการผลิตสินค้านั้นสามารถผลิตได้ตามความต้องการของผู้ซื้อ โดยกลุ่มออกสำรวจตลาดก่อนผลิตสินค้า เมื่อทราบความต้องการของผู้ซื้อแล้ว จึงนำมาปรับปรุงสินค้าของตนเองก่อนนำออกไปจำหน่าย และสามารถเขียนแผนการตลาดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการระดมสมองจากสมาชิกภายในกลุ่มธุรกิจชุมชน ดังนั้นจากข้อมูลที่ได้กล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนและศึกษาความรู้ด้านการ จัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย เพื่อใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลทางการเงินบัญชีและจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป รวมทั้งเป็นแนวทางให้กับธุรกิจชุมชนอื่นไปปรับใช้ต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลทั่วไป ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย ศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน และ เพื่อศึกษาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนใน เขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย การจัดทำบัญชีก่อนและหลังการอบรมให้กับทางกลุ่มชุมชน รวมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาแก้ไขข้อบกพร่องนำไปสู่การจะทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพและนำไปพัฒนาระบบบัญชีชุมชนให้มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการสร้างผลตอบแทนให้แก่สมาชิกและเกิดประโยชน์แก่ชุมชนให้มีความมั่นคงเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย การจัดทำบัญชีก่อนและ

หลังการอบรมให้กับทางกลุ่มชุมชนตำบลนาแหม อำเภอเมือง จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

ประเภทของการวิจัยจำแนกตามลักษณะของข้อมูล โดยเป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยศึกษาแนวความคิดและค้นคว้าข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากชุมชน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินงานตามลำดับ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรในชุมชนตำบลนาแหม หมู่บ้านนาแหม หมู่ที่ 1 จำนวน 30 คน จากการสอบถามผู้นำชุมชนในการจัดทำธุรกิจชุมชน คือ ธุรกิจการทำดอกไม้จันทน์ ในตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย และมีความสนใจต้องการพัฒนาการจัดทำบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ส่วนที่ 4 แนวทางการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

วิธีหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยผ่านการตรวจสอบความแม่นยำของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และนำไปทดลองสอบถาม (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยประสานงานต่อสำนักงานคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ทำบัญชีธุรกิจชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

กลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายดอกไม้จันทน์ ใช้วิธีสัมภาษณ์โดย แบบสัมภาษณ์ที่จัดสร้างขึ้นตามแนวคำถามการวิจัยเพื่อตอบโจทย์การวิจัยในเบื้องต้น จากประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม เสร็จแล้วทำการ สุ่มเลือกมาสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยประเด็นสนทนาเป็นเรื่องพื้นฐานการทำธุรกิจชุมชน รายได้ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย ความสามารถในการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน เพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้รูปแบบของการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมกับชุมชนและธุรกิจชุมชน

ผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการวิจัย จากประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) โดยการสัมภาษณ์ที่มีแนวคำถามที่เตรียมไว้อย่างกว้าง ๆ

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย รวมทั้งหมด 30 คน และขอให้ส่งคืนภายใน 14 วัน

4.3 ติดตามผลการส่งแบบสอบถามคืนกลับมา โดยช่องทางติดต่อเก็บด้วยตนเอง และผ่านผู้ประสานงานกลุ่มชาวบ้านที่ทำบัญชีธุรกิจชุมชน ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลได้กลับคืนมา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นเพศชายจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีอายุ 31- 40ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอายุ 21-30 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาได้มากกว่า 20,000 – 30,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาได้รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนระหว่าง 20,000 – 30,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ทำบัญชี เสียเวลาในการจัดทำ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.56 รองลงมาไม่ทำบัญชี เพราะไม่เข้าใจรูปแบบ/วิธีการจัดทำบัญชี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.34 ผู้ตอบแบบสอบถามทำบัญชี เพราะต้องการทราบรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ทำบัญชีครัวเรือน เพราะต้องการให้ธุรกิจมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ชาวบ้านไม่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้ในการจัดทำบัญชี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 ได้รับการส่งเสริมเกี่ยวกับความรู้ในการจัดทำบัญชี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 ชาวบ้านไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชี เพราะถูกชักชวนให้เข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชี เพราะต้องการความรู้เพิ่มเติม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 หากมีการจัดโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชีชาวบ้านมีความต้องการเข้าร่วมอบรมจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และไม่ต้องการเข้าร่วมอบรมจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตอนที่ 3

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็นต่อระดับการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลยโดยรวม

ปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชี	μ	σ	แปลผล
1. ด้านความรู้ความสามารถ	3.94	0.75	มาก
2. ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี	3.91	0.77	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ	3.87	0.64	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.90	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าชาวบ้าน ตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย มีปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.75$) รองลงมาได้แก่ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.77$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.64$)

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีธุรกิจ ชุมชนในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย

สภาพด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี	μ	σ	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างถูกต้อง	3.97	0.87	มาก
2. ความสามารถจัดทำบัญชีให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอทุกวัน เช่น ค่าใช้จ่าย, รายได้ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้	3.87	0.91	มาก
3. เคยได้รับการอบรมความรู้ทางด้านบัญชี	4.02	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.95	0.76	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าชาวบ้าน ในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย มีสภาพในการจัดทำบัญชี ด้านความรู้ความสามารถโดยรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือเคยได้รับการอบรมความรู้ทางด้านบัญชี ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.86$) รองลงมาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสามารถจัดทำบัญชีให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอทุกวัน เช่น ค่าใช้จ่าย, รายได้ไม่เป็นปัจจุบันและชาวบ้านไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.91$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นต่อระดับของการเกิดปัญหาด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี ในการจัดทำบัญชี

ความคิดเห็นต่อระดับของการเกิดปัญหาด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี	μ	σ	แปลผล
1. ขั้นตอนและวิธีการในการบันทึกบัญชีมีความยุ่งยาก	4.08	0.82	มาก
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชีเช่น ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น	3.91	0.92	มาก
3. รูปแบบหรือแบบฟอร์มในการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง	3.93	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.97	0.86	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าชาวบ้าน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97, \sigma = 0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือขั้นตอนและวิธีการในการบันทึกบัญชีที่มีความยุ่งยาก ($\mu = 4.08, \sigma = 0.82$) รองลงมาเกษตรกรไม่ทราบรูปแบบหรือแบบฟอร์มในการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ถูกต้อง ($\mu = 3.93, \sigma = 0.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชี เช่น ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น ($\mu = 3.91, \sigma = 0.92$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นต่อระดับของการเกิดปัญหา ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ ในการจัดทำบัญชีธุรกิจ ชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย

ความคิดเห็นต่อระดับของการเกิดปัญหา ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ ในการจัดทำบัญชี	μ	σ	แปลผล
1. ไม่ได้รับการส่งเสริมการจัดทำบัญชีจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.73	มาก
2. สมาชิกในธุรกิจชุมชนไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชี	4.30	0.87	มาก
3. คิดว่าการจัดทำบัญชีเป็นเรื่องเสียเวลา	4.40	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.37	0.68	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าชาวบ้านในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\mu = 4.37, \sigma = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับได้ดังนี้ ชาวบ้านไม่ได้รับการส่งเสริมการจัดทำบัญชีจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.42, \sigma = 0.73$) รองลงมา คิดว่าการจัดทำบัญชีเป็นเรื่องเสียเวลา ($\mu = 4.40, \sigma = 0.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกในธุรกิจชุมชนไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชี ($\mu = 4.30, \sigma = 0.87$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมอบรมก่อนอบรมและหลังการอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย จำนวน 30 คน

คนที่	คะแนนก่อนอบรม (20คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนหลังอบรม (20คะแนน)	ร้อยละ	เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ50	
					ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	8	40	17	85	√	
2	7	35	9	45		√
3	10	50	16	80	√	
4	11	55	18	90	√	
5	8	40	17	85	√	
6	7	35	16	80	√	
7	11	55	18	90	√	
8	12	60	19	95	√	
9	10	50	18	90	√	
10	9	45	15	75	√	
11	8	40	16	80	√	
12	12	60	18	90	√	
13	7	35	9	45		√
14	10	50	18	90	√	
15	11	55	17	85	√	
16	8	40	16	80	√	
17	7	35	17	85	√	
18	7	35	13	65	√	
19	9	45	19	95	√	
20	7	35	9	45		√

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนอบรม (20คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนหลังอบรม (20คะแนน)	ร้อยละ	เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ50	
					ผ่าน	ไม่ผ่าน
21	8	40	17	85	√	
22	9	45	17	85	√	
23	11	55	17	85	√	
24	12	60	18	90	√	
25	10	50	16	80	√	
26	13	65	18	90	√	
27	8	40	16	80	√	
28	7	35	17	85	√	
29	8	40	15	75	√	
30	7	35	9	45		√
μ	9.07		15.83			
σ	0.78		0.84			

ค่าสถิติพื้นฐาน	n	μ	σ	t-test	P-value
1. ก่อนอบรม	30	9.07	0.78	9.528	.000*
2. หลังอบรม	30	15.83	0.84		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าร่วมอบรมก่อนอบรมและหลังการอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย มีคะแนนที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้สูงขึ้น เมื่อพิจารณา การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย ก่อนเข้าร่วมการอบรมการจัดทำบัญชี เกิดความรู้ และความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.07 คะแนน โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ภายหลังได้รับการอบรมการจัดทำบัญชี มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 15.83 คะแนน โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84

อภิปรายผล

1. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย โดยมีรายละเอียดที่แจ่มแจ้งและอภิปรายดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาด้านความรู้ความสามารถ พบว่าไม่สามารถจัดทำบัญชีให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอทุกวัน เช่น ค่าใช้จ่าย, รายได้ไม่ เป็นปัจจุบัน และชาวบ้านไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ได้จัดสรรเวลาสำหรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ปัญหาด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี พบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชีเช่น ใบเสร็จรับเงินเป็นต้น และเกษตรกรไม่มีรูปแบบหรือแบบฟอร์มในการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชาวบ้านไม่ เข้าใจรูปแบบและวิธีการจัดทำบัญชี

1.3 ปัญหาด้านการส่งเสริมการให้ความร่วมมือ พบว่า สมาชิกในธุรกิจชุมชนไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีความเห็นว่าการจัดทำบัญชีเป็นเรื่องเสียเวลาในการจัดทำและไม่มีเวลาจำเป็นต้องจัดทำรวมถึงไม่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค การจัดทำบัญชีของธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย ในเขตตำบลนาแก อำเภอมือง จังหวัดเลย ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ต้องการให้มีหน่วยงานทั้งของ รัฐบาลและเอกชนจัดโครงการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีด้วยวิธีการที่ถูกต้องเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและอธิบายถึงประโยชน์ ที่จะได้รับจากการจัดทำบัญชีที่ชัดเจนรวมถึงมีการดำเนินการอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการติดตามผลของการจัดทำบัญชีและให้

เกษตรกรเกิดความชำนาญในการจัดทำบัญชี ต้องการให้มีการออกแบบสมุดบัญชีหรือแบบฟอร์มที่ใช้จัดทำบัญชีที่มีความถูกต้องเป็นระเบียบแบบแผนเพื่อให้ชาวบ้านในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ใช้ในการจัดทำบัญชี การทำบัญชีที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เนื่องจากไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านการจัดทำบัญชี ควรมีแนวทางในการจัดทำบัญชีที่ง่ายและสามารถนำผลการจัดทำบัญชีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง

3. ผลการทดสอบของผู้เข้าร่วมอบรมก่อนอบรมและหลังการอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน

4. ผลการวิเคราะห์การฝึกปฏิบัติการอบรม การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ชาวบ้านในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ที่เข้าร่วมฝึกอบรมการจัดทำบัญชี สามารถปฏิบัติได้โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ สามารถบันทึกและกำหนดรายการรายได้เองได้ อย่างชัดเจน สามารถบันทึกและกำหนดรายการ ค่าใช้จ่ายได้อย่างชัดเจน สามารถลงรายการในบัญชี รายรับ – รายจ่าย ได้ทันทีและเป็นปัจจุบัน สามารถคำนวณเงินคงเหลือในบัญชีรายรับ – รายจ่ายของแต่ละวันได้ สามารถวางแผนลดยอดค่าใช้จ่ายสิ้นปีได้จากสรุปผลค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในบัญชีรายรับ – รายจ่าย สามารถนำยอดยกมาเข้ามารวมบันทึกในบัญชี รายรับ – รายจ่ายของต้นเดือน สามารถนำผลสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายของเดือนมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้ สามารถอธิบายและถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัวและญาติพี่น้องเข้าใจในการทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายได้ สามารถวางแผนการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้ มีการบันทึกความจำในช่องหมายเหตุรายการบัญชีนั้นเป็นรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เข้าอบรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ

2. ผลวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความต้องการแนวทางในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงินคงเหลือ รองลงมาด้านหนี้สิน และด้านรายจ่าย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้ายรายรับ

3. ผลวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย ผลการทดสอบของผู้เข้าร่วมอบรมก่อนอบรมและหลังการอบรมการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลนาแหม อำเภอมือง จังหวัดเลย สามารถปฏิบัติได้โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ สามารถบันทึกและกำหนดรายการบัญชีธุรกิจชุมชนได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการทำวิจัยการจัดทำบัญชีของธุรกิจชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าในพื้นที่อื่น ๆ มีแนวทางการทำบัญชี และมีปัญหาในการจัดทำบัญชีอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ในแต่ละพื้นที่มาเปรียบเทียบกัน

2. ควรมีการทำวิจัยการจัดทำบัญชีโดยใช้กลุ่มตัวอย่างในอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายอาชีพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

3. ควรมีการทำวิจัยการจัดทำบัญชีร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาล ผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนนโยบายดังกล่าวสู่ชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2553). คู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กรมพัฒนาธุรกิจการค้าสำนักส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ.คู่มือวิสาหกิจชุมชน, <<http://ophbgo.blogspot.com/>> (สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2561).

กรมสรรพากร. (2554). วิธีการจัดทำบัญชีกลุ่มผู้ผลิตสินค้าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. <www.rd.go.th/publish/33892.0.html>. (สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2561).

ชัยมงคล เทียวกุลคะ. (2562). ศึกษากระบวนการบัญชีการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตตำบล: กรณีศึกษา ต.ป่ายาง อ.สารภี จ. เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ(บัญชี), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ธีร์วรา สุทัศน์ทวีบูลย์. (2563). ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- นันทรัตน์ นามบุรี. (2551). เอกสารการวางระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เบญจมาศ อภิสสิทธิ์ภิญโญ. (2556). หลักการบัญชี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ วี.พรีนท์ จำกัด
- ปทุมมนต์รัก ธีรานุสรณ์. (2550). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจชุมชนอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ไพฑูรย์ ภีระบัน. (2559). ปัจจัยความสำเร็จของสินค้าประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มยุรี บุญโต (2552). การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี. ค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิภาวี ศรีคะ. (2556). การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ใน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต(บัญชี), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Don R. Hansen, Maryanne M. Mowen. (1994). *Management Accounting 3rd*. South-Western Publishing Co.
- Garrison, Ray H. (1984). *Managerial Accounting : Concepts for Planning, Control, Decision Making*. 3rd ed. Texas : Business Publication Inc.
- Nagy, Charles F. and Vanderbeck, Edward J. (1996). *Principle of Cost Accounting*. 10 ed., New York: International Tomson.
- Ray H. Garrison and Eric W. Noreen. (2003). *Managerial Accounting*. 10th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- Ronald W. Hilton. (1997). *Managerial Accounting*. 3rd. The McGraw - Hill Companies, Inc